

PATIENTINFORMATION OM PRIMING OCH PERIFER STAMCELLSSKÖRD

För att kunna mobilisera ett maximalt antal stamceller* från benmärgen ut i blodbanan, ges en speciell förbehandling med antingen cytostatika och en tillväxtfaktor** eller enbart tillväxtfaktor. Efter ca. 10 - 14 dagar (4 - 6 dagar med enbart tillväxtfaktor) har stamcellerna kommit ut i blodbanan och perifer stamcellsskörd (PSCS) kan genomföras. Stamcellsskörden görs med en cellseparator på Blodcentralen. Se bild nedan.

Vad händer dag för dag?(individuella variationer kan förekomma)

Före behandlingsstart

Om behandlingen kommer att ges på Hematologi/Lymfom mottagningen så planerar vi ett läkarbesök dagen innan den planerade behandlingen. Du får information om behandlingen, stamcellsskörd och om injektionsteknik för att kunna ge dig själv tillväxtfaktor. Vi bokar rum på patienthotell Björken om du är långväga ifrån. Alternativt sker detta på vårdavdelningen om behandlingen planeras att ges där. Kom ihåg att dricka 1 liter extra under kvällen inför cytostatikabehandlingen.

Fredag

Cytostatika ges denna dag alt. avslutas. Olika slags cytostatikakurer kan användas. Cytostatikabehandlingen tjänar två syften. Dels som behandling mot din sjukdom, dels vet man att denna behandling kan stimulera till att mobilisera extra många stamceller. Den som behandlats på mottagningen åker hem på em alt till patienthotellet Under em och kvällen är det viktigt att du dricker 2 liter extra samt kissar ofta för att skölja igenom njurar och urinblåsa.

Lördag - Dagen efter avslutad cytostatikabehandling

För dig som erhållit cytostatikabehandlingen på mottagningen. Kontroll av blodprover på hematologiavdelningen Qa41 kl 08.30. Anmäl dig på sjuksköterskeexpeditionen. Tillväxtfaktorn har du fått utskriven på recept, se till att hämta ut receptet innan du åker hem.

Hemma

Behandling med tillväxtfaktor startar någon eller några dagar efter avslutad cytostatikabehandling. Denna behandling ges som injektion i underhuds fettet. Vi vill att du tar injektionen på morgonen, alternativt morgon och kväll om du ska ha två doser per dag, även den dag du åker tillbaka till sjukhuset för stamcellsskörd. Förvara sprutorna i kylskåpet. För de biverkningar, ffa muskel- och skelettvärk, som kan uppstå av tillväxtfaktorn kan du ta t.ex. Alvedon (du kan inte ta smärtstillande som kan påverka dina blodplättar ex. Ipren, voltaren, naproxen, treo). De allra flesta kan vara hemma fram till att det är dags för stamcellsskörd. Du som har fått cytostatikabehandling ska vara observant på eventuell feber eller blödning. Vid feber eller andra besvär **ska du kontakta oss**, vi finns här dygnet runt.

Ibland är det planerat att du ska ta prover på hemorten.

Söndag

Inläggning på Hematologavdelningen. Du kommer till avdelningen vid lunchtid, mellan klockan 11 och 12. Vi tar prover när du kommer till avdelningen. För att du ska må bra under skörden bör ditt Hb-värde ligga åtminstone runt 100 g/l och du bör vara fri från infektion. Om du har feber ska du ha antibiotika något dygn före start av stamcellsskörd. Läkare kommer att skriva in dig.

Glöm inte att ta din injektion på morgonen den dag du kommer till oss.

Tag med ev. kvarvarande **sprutor. läkemedelslista** och **identitetshandling**.

Stamcellsskörd

Skörden görs vid den tidpunkt då det förmodas vara ett stort antal stamceller i blodbanan. Detta sker i samband med att dina perifera blodvärden stiger (vita blodkroppar och trombocyter). Prover tas varje morgon, varje skördedag. Det är de vita blodkropparnas antal och "CD34" (stamcellsmarkör) som avgör om det blir skörd. Analyssvar på CD34 tar minst en timme.

Vi kan behöva 1 - 2 dagar för att samla in det antal stamceller som behövs för en transplantation. Antalet räknas ut efter din vikt.

PSCS på blodcentralen sker med hjälp av en apparat som kan separera celler och ta tillvara stamceller. Röda blodkroppar, blodplättar och plasma får du tillbaka. För att detta ska kunna genomföras krävs tillgång till två blodkärl med bra flöde till vilka apparatens slangar kopplas. Om du har bra kärl på armarna används dessa, en för utfart och en för infart. Om blodkärlen på armarna inte är tillräckliga så lägger vi en intravenös kateter med två lumen (öppningar) i ett stort blodkärl i ljumsken. Detta görs på röntgen. Det går inte att använda en vanlig central venkateter, CVK, eller venport då blodflödet från dessa inte är tillräckligt.

Skördeproceduren tar cirka 5 timmar vilket betyder att det är viktigt med en ordentlig, kalkrik (mjölk, fil yoghurt etc) frukost innan.

Vad som händer efter skörden är individuellt men en transplantation med egna stamceller planeras inte tidigare än två veckor efter skörd.

Kontroll och lagring av stamceller

Stamcellerna som är skördade fryses in för att användas för en transplantation längre fram. För att bedöma cellernas kvalitet och undersöka deras förmåga att bilda nya blodceller görs bakterieodling och odling på plattor. Det tar cirka 11-14 dagar innan man får svar på cell- och bakterieodlingar.

Stamceller kan långtidsförvaras (minst 10 år) i temperaturer under -120°C. Vi förvarar dina stamceller, om de är av bra kvalitet och tillräckligt många för transplantation, så länge som du kan få användning för dem. Dina persondata tillsammans med data om stamcellsskörden förvaras digitalt enligt gällande bestämmelser.

Dina celler kasseras bara om medicinskt ansvarig läkare på Stamcellslaboratoriet anser att de inte kan komma dig till någon nytta.

Förklaringar

- * *Stamceller:* celler som har förmåga att bilda alla slags röda och vita blodkroppar samt trombocyter. Stamcellerna bär på sin yta en markör som kallas CD34. Genom att mäta mängden C34-bärande celler i blodet efter stimulering får man reda på om det finns tillräckligt med stamceller i blodet för att genomföra en PSCS. Det tar cirka en timme att analysera provet. Skörden utförs på Blodcentralens behandlingsenhet.
- ** *Tillväxtfaktor:* ämne som stimulerar utmognad och tillväxt av bl.a. benmärgens stamceller och antalet vita blodkroppar.
- *** *PSCS:* perifer stamcellsskörd

Aferesmaskin på Blodcentralen för PSCS

Frysrum på Stamcellslaboratoriet

Om du undrar över något som gäller din stamcellsskörd, kontakta någon av transplantationskoordinatorerna: Fredrik Åström, Åsa Bäcklund Moore eller Lars Skagerlind på telefon 090 7852621. Vi finns oftast på plats 07,00 – 15.45. Akuta ärenden kvällar och nätter se nedan.

Hematolog/Lymfom mottagning, 090 785 9358 alt.
Hematologisk vårdavdelning Tel. 090-7851413 (kvällar, nätter och helger)